

Rekenkamer Zaanstad

Onderzoeksprogramma

Rekenkamer Zaanstad

16 februari 2015

colofon

Rekenkamer Zaanstad

directeur: dr. J.A. de Ridder

contactpersonen: J.C. Neves Cordeiro MSc RA RC
R. Muijsers MSc

Samenvatting

De Rekenkamer Zaanstad (rekenkamer) onderzoekt vanuit een onafhankelijke positie de doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid van het bestuur, het beleid en de beleidsuitvoering. Door onderzoek wil de rekenkamer de controlerende en kaderstellende rol van de gemeenteraad versterken en een bijdrage leveren aan het verbeteren van bestuur, beleid en organisatie. Dit document bevat het onderzoeksprogramma 2015 van Zaanstad.

Opbouw onderzoeksprogramma

We zullen in 2015 verschillende verkenningen en een regulier onderzoek uitvoeren. Bij verkenningen is de onderzoeksrichting nog niet afgebakend. In beperkte tijd wordt zo veel mogelijk informatie verzameld over een bepaald onderwerp. Vrij snel maken we een afweging of uitgebreider onderzoek wenselijk is. De werkwijze die wij volgen bij verkenningen is opgenomen in bijlage 1. Als een verkenning daartoe aanleiding geeft kunnen we direct een onderzoek uitvoeren en daarover rapporteren aan de gemeenteraad. Het is ook mogelijk dat we geen onderzoek doen of dat een verkenning pas een vervolg krijgt in een toekomstig onderzoeksprogramma. In het programma 2015 is ook een onderzoek opgenomen. In bijlage 2 zijn in het kort de spelregels van het reguliere rekenkameronderzoek beschreven.

Totstandkoming onderzoeksprogramma

Bij de selectie van onderwerpen heeft de rekenkamer meegewogen of zij relevant zijn voor vier thema's uit de eigen beleidsvisie 2011-2016:

- grip op geld (financieel beheer van de gemeente)
- grip op vage doelen (het omgaan met complexe en 'vage' doelen)
- begrip van burgers (de veronderstelde vertrouwenskloof tussen burgers en overheid)
- informatievoorziening aan de raad.

Daarnaast zijn er ook een aantal algemene criteria voor rekenkameronderzoek in de beleidsvisie te vinden zoals het maatschappelijk en financieel belang van een onderwerpen en risico's die op een specifiek beleidsterrein worden gelopen.

Op grond van deze criteria is er een groslijst van onderwerpen opgesteld. Aan deze lijst zijn ook de suggesties van de raadsfracties toegevoegd. De groslijst is besproken met de auditcommissie met het verzoek aan te geven welke onderwerpen hun voorkeuren hebben. Op basis van al deze adviezen heeft de rekenkamer het uiteindelijke programma voor 2015 opgesteld.

Verkenningen

- Grip op subsidies;
- Inkoop en aanbestedingen in het sociaal domein.

Onderzoeken

- Financiële positie gemeente Zaanstad.
In de afgelopen twee jaar is dit thema verkend. Daarbij is vooral aandacht besteed aan bruikbare criteria.

Overige activiteiten

Naast de verkenningen en het reguliere onderzoek wordt in 2015 capaciteit gereserveerd voor de volgende activiteiten:

- onderzoek naar aanleiding van de uitkomsten van verkenningen;
- onderzoek naar de opvolging van aanbevelingen uit eerder rekenkameronderzoek;
- bijdrage aan het publieke debat, door het informeren en adviseren van de gemeenteraad op basis van eerder uitgevoerd onderzoek, verkenningen, lopend onderzoek of monitoractiviteiten als de actualiteit daartoe aanleiding geeft;
- eventuele verzoekonderzoeken;
- themapublicatie *Grip op geld*;
- voorbereiden van het publieksonderzoek 2016. In 2015 zal een Zaanse rekenkamerpanel worden opgezet, waarmee we burgers willen laten meedenken over onderwerpen voor onderzoek;
- ontwikkelen van het onderzoeksprogramma 2016.

Afronding lopende onderzoeken

- Transformatie zorg voor de jeugd Zaanstad;
- Verkenning omzetting recht van erfpacht in vol eigendom.

Een overzicht van alle afgeronde onderzoeken en een toelichting op de nog lopende onderzoeken is opgenomen in bijlage 4.

Monitoring 3 D's

2015 staat voor gemeenten in het teken van de 3-D operaties. Ook door ons zullen de ontwikkelingen in 2015 nauwlettend worden gevolgd. Indien wij op een bepaald moment een toegevoegde waarde zien in extra onderzoek kan dit leiden tot aanpassing van het onderzoeksprogramma. Momenteel staat er al een verkenning *Inkoop en aanbestedingen in het sociaal domein* gepland. De komende jaren willen we dit onderwerp blijven monitoren.

Inhoudsopgave

1	Inleiding	7
1.1	Uitgangspunten	7
1.2	Leeswijzer	7
2	Aanpak programmering	9
2.1	Beleidsvisie 2011-2016	9
2.2	Soorten onderzoek	9
2.3	Werkwijze opstellen groslijst	9
2.4	Selectiecriteria	10
3	Verkenningen	11
3.1	Algemeen	11
3.2	Overzicht verkenningen	11
4	Onderzoek	13
4.1	Algemeen	13
4.2	Financiële positie van Zaanstad	13
5	Overige activiteiten	15
5.1	Opvolgingsonderzoeken	15
5.2	Tussentijds informeren en adviseren van de raad	15
5.3	Verzoekonderzoeken	15
5.4	Themapublicatie Grip op geld	16
5.5	Vorbereiding publieksonderzoek 2016	16
5.6	Onderzoeksprogramma 2016	16
	Bijlage 1 - Procedure van verkenningen	17
	Bijlage 2 - Algemene werkwijze onderzoeksproces	19
	Bijlage 3 - Groslijst rekenkameronderzoeken 2015	21
	Bijlage 4 - Lopende projecten	25

1 Inleiding

1.1 Uitgangspunten

De Rekenkamer Zaanstad is onderdeel van de Rekenkamer Metropool Amsterdam (RMA). De RMA heeft tot taak de rekenkamerfunctie uit te oefenen voor de gemeenten Amsterdam en Zaanstad en is in 2011 door de gemeenteraden van Amsterdam en Zaanstad op basis van de Wet gemeenschappelijke regeling ingesteld. De RMA stelt jaarlijks zelf haar onderzoeksprogramma vast, waarbij zij een onderscheid maakt tussen onderzoeken voor de gemeente Amsterdam en de gemeente Zaanstad.

De onderzoeksprogramma's worden ter kennisname verzonden aan de betreffende raden. In dit onderzoeksprogramma gaan we in op onderzoeken die de rekenkamer in 2015 wil uitvoeren voor de gemeente Zaanstad. De rekenkamer heeft bij haar keuze ook suggesties van de verschillende raadsfracties en auditcommissie betrokken.

Het is mogelijk dat de rekenkamer de onderzoeksprogrammering nog wijzigt als de actualiteit daarvoor aanleiding geeft of als de gemeenteraad een verzoek richt aan de rekenkamer om een specifiek onderzoek uit te voeren. Bij een verzoekonderzoek zal de rekenkamer een gemotiveerd besluit nemen of zij het verzoek honoreert en daarbij aangeven welke consequenties dit heeft voor de onderzoeksprogrammering.

1.2 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt ingegaan op de werkwijze van de rekenkamer om onderwerpen te signaleren en te selecteren voor het onderzoeksprogramma. Aan de meeste onderzoeken gaat een verkenning vooraf. In hoofdstuk 3 worden de in 2015 geprogrammeerde verkenningen toegelicht. In bijlage 1 is de procedure voor verkenningen beschreven. In hoofdstuk 4 bespreken we het rekenkameronderzoek dat we in 2015 willen uitvoeren. In bijlage 2 zijn de stappen van het onderzoeksproces beschreven en geven wij tevens inzicht in de spelregels die bij een regulier onderzoek gelden. In hoofdstuk 5 zetten we de overige activiteiten op een rij. Bijlage 3 is de groslijst waaruit de rekenkamer een keuze heeft gemaakt voor de in 2015 uit te voeren verkenningen en rekenkameronderzoek. In bijlage 4 geven we een overzicht van de lopende projecten.

2 Aanpak programmering

2.1 Beleidsvisie 2011-2016

Per 1 juni 2010 is de Rekenkamer Metropool Amsterdam van start gegaan als gemeenschappelijke regeling van de gemeenten Amsterdam en Zaanstad. De taak van de rekenkamer is vastgelegd in de gemeentewet. De rekenkamer heeft haar ideeën over haar werkzaamheden neergelegd in een beleidsplan 'Beleidsvisie 2011-2016'. De rekenkamer brengt in deze periode de volgende accenten aan in haar werkzaamheden:

- aandacht voor het bruikbaar maken van onderzoeksresultaten - het accent verschuift van 'informereren' naar 'communiceren';
- onderzoeken inkleuren vanuit verschillende invalshoeken - nu weer eens gericht op de ambtelijke organisatie, dan weer op maatschappelijke processen waarop de overheid vat probeert te krijgen;
- variatie in projecten: meer korte projecten en meer ad hoc onderzoek om beter in te spelen op de actualiteit;
- aparte publicaties waarin bevindingen uit eerder uitgevoerd onderzoek met elkaar worden verbonden en/of worden gekoppeld aan actuele discussies.

2.2 Soorten onderzoek

De rekenkamer onderneemt verschillende onderzoeksactiviteiten. Aan een onderzoek gaat bijna altijd een verkenning vooraf. In de verkenning wordt in een korte tijd zoveel mogelijk informatie verzameld over een bepaald beleidsterrein van de gemeente. Het kan zijn dat na een verkenning wordt afgezien van een onderzoek of dat het onderzoek wordt uitgesteld. Er kan ook een onderzoek gestart worden vanwege toezeggingen bij een behandeling van rekenkameronderzoek in een commissie of als gevolg van een verzoek van gemeenteraad of bestuurscommissie.

Daarnaast onderneemt de rekenkamer nog andere onderzoeksactiviteiten:

- gevraagd of ongevraagd advies aan de gemeenteraad op basis van uitgevoerd of nog lopend onderzoek;
- thematische publicaties of bijeenkomsten, met aandacht voor de rode draad in en algemene lessen van onderzoeksprojecten;
- opvolgingsonderzoeken, waarin wordt nagegaan of aanbevelingen uit eerder onderzoek zijn opgevolgd.

2.3 Werkwijze opstellen groslijst

Om het onderzoeksprogramma op te stellen zijn de hiervoor weergegeven overwegingen het vertrekpunt. In hoofdlijnen is de voorbereiding van de onderzoeksprogrammering als volgt verlopen.

Raadplegen van diverse informatiebronnen

De rekenkamer heeft vanuit meerdere kanten informatie ingewonnen over mogelijke onderzoeksonderwerpen:

- schriftelijke informatiebronnen over het beleid en bestuur van de stad, zoals het coalitieakkoord, de programmabegroting, de jaarverslagen en de verslagen van raadsvergaderingen en de raadscommissievergaderingen;
- reacties van raadsfracties over mogelijke onderzoeksonderwerpen;
- overige bronnen, zoals berichten in de media en door andere organisaties uitgevoerde (rekenkamerkamer-) onderzoeken van belang voor het goed functioneren van de lokale overheid.

Opstellen groslijst

Op basis van al die informatie is een groslijst met mogelijke onderwerpen opgesteld. Deze groslijst is besproken met de auditcommissie. De groslijst rekenkameronderzoeken 2015 is als bijlage 3 opgenomen.

2.4 Selectiecriteria

Bij de selectie van onderwerpen voor het onderzoeksprogramma zijn voor de rekenkamer twee invalshoeken van belang. Allereerst is meegewogen of onderwerpen relevant zijn voor vier thema's uit de eigen beleidsvisie 2011-2016:

- grip op geld (financieel beheer van de gemeente);
- grip op vage doelen (het omgaan met complexe en 'vage' doelen);
- begrip van burgers (de veronderstelde vertrouwenskloof tussen burgers en overheid);
- informatievoorziening aan de raad.

Ten tweede moeten de onderwerpen, die de rekenkamer kiest, voldoende relevant zijn om door de rekenkamer onderzocht te worden op grond van de taken die ze wettelijk heeft. Een onderzoek richt zich op het functioneren van een bepaald systeem en niet op effecten voor een individuele burger of een specifieke organisatie. Een onderwerp is relevanter naarmate:

- de daarmee samenhangende maatschappelijk belangen en/of consequenties voor burgers of organisaties groter zijn;
- het meer mogelijkheden biedt voor nieuwe inzichten;
- het gebruik van andere onderzoeksinstanties dan de rekenkamer minder voor de hand ligt.

De gemeente kan haar functie slechts goed vervullen als zij haar interne bedrijfsvoering op orde heeft. De interne bedrijfsvoering zal daarom ook regelmatig onderwerp van onderzoek zijn.

Met in achtneming van deze twee invalshoeken zijn de onderwerpen voor onderzoek geselecteerd. De geselecteerde onderwerpen worden in hoofdstuk 3 en 4 toegelicht.

3 Verkenningen

3.1 Algemeen

Bij verkenningen wordt nagegaan of diepgaander onderzoek nuttig is en, om voor een onderzoek die daar mogelijk op volgt, te bepalen welke onderzoeksvraag of focus relevant kan zijn. In verkenningen wordt in een korte tijd informatie verzameld over een bepaald beleidsonderwerp: welke doelen zijn geformuleerd, welke wet- en regelgeving is van toepassing, welke actoren zijn bij het beleid en de uitvoering betrokken en welke risico's spelen er op het betreffende beleidsterrein?

Er zijn verschillende soorten verkenningen denkbaar. Soms zal het accent liggen op het bestuderen van literatuur over een beleidsterrein of rapportages van eerder uitgevoerd onderzoek. Een verkenning mondt uit in een intern document op basis waarvan kan worden besloten om al dan niet aansluitend een rekenkameronderzoek uit te voeren. Ook kan de verkenning input leveren voor een toekomstig onderzoeksprogramma. In bijlage 1 worden kort de verschillende stappen bij verkenningen toegelicht.

3.2 Overzicht verkenningen

De rekenkamer voert in 2015 verkenningen uit naar de volgende onderwerpen:

- grip op subsidies;
- inkoop en aanbestedingen in het sociaal domein.

Hieronder wordt heel kort het thema van de genoemde verkenningen beschreven.

3.2.1 Grip op subsidies

Bij deze verkenning onderzoeken we hoe subsidiëring binnen de gemeente Zaanstad is georganiseerd en of zich daarbij de laatste tijd knelpunten hebben voorgedaan.

3.2.2 Inkoop en aanbestedingen in het sociaal domein

Deze verkenning valt onder het thema Monitoring sociaal domein in het kader van de 3D-operatie. Bij deze verkenning zullen we nader ingaan op de inkoop en aanbestedingen in het sociaal domein, waarbij ook aandacht zal worden besteed aan mogelijk toekomstige probleemsituaties.

4 Onderzoek

In dit hoofdstuk wordt een korte schets gegeven van de context en het doel van het onderzoek.

4.1 Algemeen

De rekenkamer voert in 2015 onderzoek uit naar het volgende onderwerp:

- Financiële positie van Zaanstad

4.2 Financiële positie van Zaanstad

Nederlandse gemeenten lijken financieel in een lastige positie te verkeren. De rijksoverheid sluisst een deel van haar taken en bezuinigingen door naar de gemeenten. Tegelijkertijd voelen de gemeenten ook direct de economische tegenwind. Er wordt steeds meer een beroep gedaan op gemeentelijke voorzieningen. Grondexploitaties leveren minder op of er moet zelfs op worden toegelegd. De indruk lijkt gerechtvaardigd dat de Nederlandse gemeenten er financieel niet goed voor staan. De vraag is of dit algemene beeld zich ook voordoet bij de gemeenten waarvoor wij de rekenkamerfunctie vervullen: Amsterdam en Zaanstad. Beide gemeenten hebben de afgelopen jaren omvangrijke bezuinigingen doorgevoerd. Maar betekent dit dat Amsterdam en Zaanstad er financieel niet goed voor staan? Momenteel ontbreekt er een standaard om de financiële positie van gemeenten te beoordelen en met elkaar te vergelijken. Met dit onderzoek wil de rekenkamer nagaan op welke wijze de financiële positie in beeld kan worden gebracht bij de gemeente Zaanstad en hoe deze positie zich in de afgelopen jaren heeft ontwikkeld.

In de afgelopen twee jaar is dit thema verkend. Daarbij is vooral aandacht besteed aan bruikbare criteria. Die verkenningen zijn niet alleen afgesloten met een intern document. In een artikel in TPC is ook een beschouwing te vinden over de wijze waarop de financiële positie in kaart kan worden gebracht.¹

¹ Zie ook de informatie op onze website: <http://www.rekenkamer.amsterdam.nl/afgerond-onderzoek/indicatoren-voor-de-financiele-positie-van-nederlandse-gemeenten/>

5 Overige activiteiten

Naast de werkzaamheden voor onze verkenningen en onderzoek zal er in 2015 ook capaciteit gereserveerd worden voor de volgende zaken:

- onderzoek naar aanleiding van de uitkomsten van verkenningen;
- onderzoek naar de opvolging van aanbevelingen uit eerder onderzoek;
- bijdrage aan het publieke debat, waaronder het informeren en adviseren van de gemeenteraad op basis van eerder uitgevoerd onderzoek, verkenningen, lopend onderzoek of monitoractiviteiten - indien de actualiteit daartoe aanleiding geeft;
- eventuele verzoekonderzoeken;
- themapublicatie *Grip op geld*;
- voorbereiding van het publieksonderzoek 2016 - in 2015 zal een Zaanse rekenkamerpanel worden opgezet, waarmee we burgers willen laten meedenken over onderwerpen voor onderzoek;
- Ontwikkelen van het onderzoeksprogramma 2016.

5.1 Opvolgingsonderzoeken

In een opvolgingsonderzoek gaat de rekenkamer na wat er is gebeurd met de aanbevelingen die de rekenkamer in een eerder onderzoek heeft gedaan. Dit gebeurt in de regel circa twee jaar na publicatie van het hoofdonderzoek.

In 2015 zal de rekenkamer een keuze maken uit 3 eerder uitgevoerde onderzoeken die voor opvolging in aanmerking komen. De raad zal over de uitkomsten van de opvolgingsonderzoek(en) via een rekenkamerbrief kort en bondig geïnformeerd worden. In 2015 zal een keuze worden gemaakt uit de volgende eerder uitgevoerde onderzoeken:

- Burgerparticipatie;
- Re-integratiebeleid in Zaanstad;
- Rioleringsplan in Zaanstad.

5.2 Tussentijds informeren en adviseren van de raad

Als de actualiteit daartoe aanleiding geeft, kan de rekenkamer op basis van al uitgevoerd of nog lopend onderzoek de gemeenteraad informeren en soms adviseren. Dit kan in de vorm van een korte attendering tot een uitgebreide rekenkamerbrief. Een voorbeeld hiervan is de rekenkamerbrief van 29 oktober 2014 over HVC die we als opvolging van het Zaanstad Beraad van 2 oktober 2014 naar de raad hebben gestuurd.

5.3 Verzoekonderzoeken

Naast de onderzoeksonderwerpen die de rekenkamer zelf selecteert, is het ook mogelijk dat de gemeenteraad een verzoek indient tot het uitvoeren van een rekenkameronderzoek. De rekenkamer zal dan schriftelijk gemotiveerd aangeven of ze het onder-

zoek uitvoert en wat de consequenties zullen zijn voor de onderzoeksprogrammering en de meerkosten. Zo nam de rekenkamer in de periode 2011-2013 op verzoek van de raad deel aan de begeleidingscommissie Nauerna.

5.4 Themapublicatie Grip op geld

In 2015 willen we een themapublicatie wijden aan 'grip op geld'. Hoeveel grip, inzicht en controle, heeft de gemeenteraad op het geld dat omgaat in de gemeente. Op basis van de onderzoeken van de afgelopen vier jaren willen we onderzoeken welke lessen hieruit geleerd kunnen worden om de grip op geld te verbeteren. Zijn er overeenkomsten of juist verschillen te signaleren die een verklaring kunnen zijn waarom de raad voldoende of onvoldoende grip heeft op het geld. Welke factoren spelen hierbij een rol?

5.5 Voorbereiding publieksonderzoek 2016

De rekenkamer wil onderwerpen die de Zaanse burger interessant vindt opnemen in het onderzoeksprogramma. Daarom willen we in 2015 een Zaanse rekenkamerpanel opzetten, waarbij we op zoek gaan naar onderwerpen die vanuit het burgerperspectief mogelijk interessant zijn.² Het is te kort dag om bijdragen van dit rekenkamerpanel voor een publieksonderzoek al mee te nemen in dit onderzoeksprogramma (2015).

5.6 Onderzoeksprogramma 2016

Voor het jaar 2016 zal de rekenkamer ook weer een onderzoeksprogramma ontwikkelen en opstellen. Hiertoe volgt de rekenkamer onder meer gedurende het jaar de ontwikkelingen op de diverse gemeentelijke beleidsterreinen. Dit gebeurt onder meer door de media, gemeenteraadsvergaderingen en Zaanstad Beraden te volgen. Daarnaast zullen, zoals gebruikelijk, de gemeenteraadsfracties voorafgaand aan het opstellen van het onderzoeksprogramma 2016 in de gelegenheid worden gesteld hun ideeën en suggesties te geven.

² De rekenkamer heeft eind 2014 voor het eerst enkele onderzoeken aan het Amsterdamse rekenkamerpanel voorgelegd. Daarbij is het onderwerp *Privacy voor burgers* gekozen. Dit onderzoek is opgenomen in het Onderzoeksprogramma 2015 voor Amsterdam.

Bijlage 1 - Procedure van verkenningen

Verkenningen hebben als doel om meer inzicht te krijgen in een onderwerp zodat de rekenkamer een afgewogen besluit kan nemen of en met welke scope en diepgang een rekenkameronderzoek gewenst is.

Met de procedure van verkenningen proberen wij de organisatie op de hoogte te brengen van onze voorbereidende stappen zonder daarbij heel veel bureaucratie in het leven te roepen.

Op verkenningen zijn de volgende procedures van toepassing:

1. Aankondiging
2. Dataverzameling
3. Afronding

Ad 1. Aankondiging

Verkenningen kondigen wij in zijn algemeenheid aan via het onderzoeksprogramma. Wanneer er in het kader van de verkenning inspanningen van de organisatie worden gevegd, zullen wij voordat dat aanvangt een brief sturen naar het betreffende organisatieonderdeel.

Ad 2. Dataverzameling

Voor eventuele interviews geldt de reguliere procedure. Dus wij maken een afspraak, geven op hoofdlijnen aan waar het gesprek over gaat, en vragen eventueel toestemming om het gesprek te mogen opnemen in verband met het interviewverslag. In de regel worden van de gesprekken verslagen gemaakt die worden gewederhoord. Daarbij krijgt de geïnterviewde de gelegenheid om aan de hand van het conceptverslag de weergave van uitspraken te corrigeren.

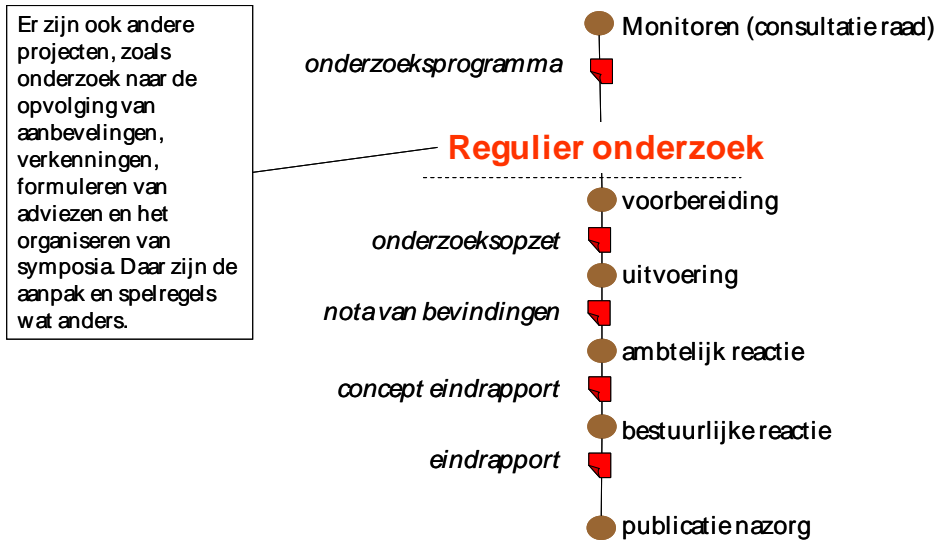
Ad 3. Afronding

De verkenning wordt afgerond met een intern slotdocument. Daarna zijn er verschillende vervolgstappen denkbaar. Zo kan de rekenkamer besluiten om, direct opvolgend of op een later moment, een nader onderzoek in te stellen. Zij kan echter ook op basis van de verkenning besluiten om vooralsnog geen onderzoek in te stellen.

Bijlage 2 - Algemene werkwijze onderzoeksproces

Algemene werkwijze

Spelregels regulier onderzoek

Vooraf

- De rekenkamer is bevoegd om alle documenten te onderzoeken (gemeentewet art 183) en het gemeentebestuur moet alle inlichtingen verstrekken die de rekenkamer nodig heeft (idem art 183).
- De onderzoeksopzet wordt ter informatie gestuurd aan de raad, het bestuur, de betrokken ambtenaren en de leidinggevende van die ambtenaren.

Gesprekken tijdens het onderzoek

- Bij het maken van een afspraak wordt aangegeven welke onderwerpen er besproken zullen worden.
- In de regel worden van de gesprekken verslagen gemaakt die worden gewederhoord. Daarbij krijgt de geïnterviewde de gelegenheid om aan de hand van het conceptverslag de weergave van uitspraken te corrigeren.

Communicatie rond de afronding van het onderzoek

- De datum van oplevering van de nota van bevindingen wordt één maand van tevoren aan de ambtelijke organisatie gemeld.
- Dan wordt tegelijk aangegeven wanneer er een ambtelijke reactie op de nota van bevindingen en een bestuurlijke reactie op het concept eindrapport wordt verwacht.
- In de regel geldt voor beide reacties een termijn van twee weken.
- Bij de bestuurlijke reactie zal desgevraagd bij de termijn rekening worden gehouden met de vergaderplanning van B&W of het dagelijks bestuur; daarbij zal de toegestane termijn echter nooit langer worden dan drie weken.
- De rekenkamer kan soms als het onderzoek dat mogelijk en nodig maakt de reactietermijnen korter maken.

Nota van bevindingen en een ambtelijke reactie

- Er wordt gevraagd om een ambtelijk reactie op de nota van bevindingen. In die reactie kunnen feitelijk onjuistheden aan de orde worden gesteld en relevante feitelijke omissies.
- De rekenkamer geeft schriftelijk aan of en zo ja op welke wijze opmerkingen uit de ambtelijke reactie worden verwerkt.

Bestuurlijke reactie & eindrapport

- Er wordt gevraagd om een bestuurlijke reactie op het concept eindrapport. In die reactie kan commentaar worden gegeven bij de analyse en een reactie op de aanbevelingen.
- De rekenkamer schrijft in haar eindrapport nog een nawoord waarin wordt gereageerd op de bestuurlijke reactie.
- De raad en het bestuur krijgen het eindrapport onder embargo voor de publicatiedatum.
- De wijze van behandeling van het rapport wordt in overleg met de raad geregeld.

Bijlage 3 - Groslijst rekenkameronderzoeken 2015

Op basis van de verkenning van mogelijke onderzoeksonderwerpen heeft de Rekenkamer Zaanstad een groslijst samengesteld. Deze groslijst, is mede gebaseerd op de onderwerpen uit de groslijst van 2014. Daarnaast heeft de rekenkamer verschillende documenten bestudeerd, waaronder jaarstukken, raadsverslagen, begrotingen en andere relevante rapportages. De rekenkamer heeft conform voorgaande jaren aan de politieke partijen in de gemeenteraad van Zaanstad gevraagd of er onderwerpen zijn die bij voorkeur door de rekenkamer onderzocht kunnen worden. Het aantal aangedragen onderwerpen is divers.

Monitoring 3 D's

Voor alle gemeenten staat 2015 in het teken van de 3 decentralisaties in het sociaal domein. Indien wij op een bepaald moment een toegevoegde waarde zien in extra onderzoek kan dit leiden tot aanpassing van het onderzoeksprogramma. We zullen daarom in 2015 de ontwikkelingen nauwlettend volgen. We willen dit onderwerp de komende jaren blijven monitoren.

Groslijst

De groslijst is gegroepeerd naar de aandachtsgebieden ruimtelijk-fysiek, sociaal-economisch en bedrijfsvoering.

Bij elk aandachtsgebied wordt eerst een overzicht gegeven van 'eerder onderzoek'. In dit overzicht zijn alle rekenkameronderzoeken opgenomen die we op de betreffende beleidsterreinen de afgelopen jaren hebben gepubliceerd. Vervolgens worden de thans 'lopende onderzoeken' vermeld. Dit zijn onderzoeken uit een vorig onderzoeksprogramma die nog niet zijn afgerond.

Daarna treft u de 'groslijst 2015' aan. Hierin zijn de suggesties opgenomen voor mogelijke rekenkameronderzoeken en verkenningen ten behoeve van het onderzoeksprogramma 2015. In de lijst zijn de suggesties van de medewerkers en de suggesties van de raadsfracties apart vermeld. De weergave van de onderwerpen in de groslijst is willekeurig en zegt niets over de voorkeur van de rekenkamer.

Ook vermelden we de mogelijke 'opvolgingsonderzoeken'. Bij opvolgingsonderzoeken wordt nagegaan in hoeverre de aanbevelingen uit eerder uitgevoerd onderzoek zijn opgevolgd.

Ruimtelijk-fysiek

<p>Eerder onderzoek:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Inverdan en Stadhuis (december 2005) • Vervolgonderzoek Inverdan en Stadhuis (februari 2007) • Openbare ruimte in Zaanstad (maart 2008) • Bodemsanering in Zaanstad (mei 2009) • Handhaving openbare ruimte in Zaanstad (maart 2011) • Vervolgonderzoek Openbare ruimte in Zaanstad (maart 2011) • Riolering in Zaanstad (juli 2012) • Advisering begeleidingscommissie Nauerna (gedurende 2013) • Verkenning omzetting recht van erfpacht in vol eigendom (januari 2014)
<p>Lopend onderzoek</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Vervolg Verkenning omzetting recht van erfpacht in vol eigendom
<p>Groslijst 2015</p>	<p><i>Suggesties van medewerkers van de rekenkamer</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Grondexploitatie: onderzoek naar financieel beheer grondexploitatie. • Beheersing grote projecten: onderzoek naar met name doelmatigheid en financieel beheer (waaronder risicomangement) van een groot project als Inverdan, Saendelft, Zuidelijke Randweg of Zaandam Zuidoost. • Parkeerbeleid: onderzoek kan zich richten op diverse deelonderwerpen, waaronder het bereiken van de doelen, uitvoering van parkeerbeleid en besteding parkeeropbrengsten. <hr/> <p><i>Suggesties vanuit de fracties</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Grondexploitatie/Ron: verliezen en informatievoorziening aan de raad.³ • Effectiviteit van de crisis- en herstelwet • Schoolhuisvesting Primair Onderwijs: wat betekent de wijziging van bevoegdheden voor de (geplande) aanpak van de schoolhuisvesting PO? • Ontwikkelplan ZaanIJ: kosten, risico's en ontwikkeling ZaanIJ? • Bestemmingsplannen: welke rol neem als je gemeente als na (opnieuw) vaststellen of wijzigen van bestemmingsplannen blijkt dat verenigingen of bedrijven niet op bepaalde locaties mogen zitten? Handhaving of andere mogelijkheden? • Ouderenhuisvesting: hoe ga je als gemeente om met de afhankelijkheid van marktpartijen (ontwikkelaars)? • (Tussentijdse) evaluatie van de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied • Sail: opbrengst Sail wat betreft marketing en reclame? • De kosten voor inzet van politie en brandweer i.v.m. illegale wietteelt

³ Er waren ook fracties die het onderwerp Grondexploitatie/Ron (nog) niet door de rekenkamer onderzocht zouden willen zien in verband met een lopend onderzoek naar dit onderwerp.

	<ul style="list-style-type: none"> • Fietsenstalling: fietsenstalling in Zaandam Centrum (€ 1 miljoen) noodzakelijk? • Opvolging van de afspraken Afvalzorg (Nauerna) • Onderhoud openbare ruimte: effect bezuinigingen openbare ruimte op inhalen onderhoudsachterstanden? • Klimaatneutraal beleid: wat betekent dit precies en wat is de inzet van het duurzaamheidsfonds?
Opvolgingsonderzoek	<ul style="list-style-type: none"> • Optie: Riolering in Zaanstad⁴

Sociaal-economisch

Eerder onderzoek:	<ul style="list-style-type: none"> • Sociale werkvoorziening in Zaanstad (september 2006) • De WMO in Zaanstad (april 2009) • Vervolgonderzoek sociale werkvoorziening in Zaanstad (februari 2010) • Burgerparticipatie in Zaanstad (december 2010) • Wees scherp op werk (re-integratiebeleid) (september 2011) • Vervolgonderzoek De WMO in Zaanstad (oktober 2013)
Lopend onderzoek	<ul style="list-style-type: none"> • Transformatie zorg voor de jeugd Zaanstad (publicatie: februari 2015)
Groslijst 2015	<p><i>Suggesties van medewerkers van de rekenkamer</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Sociaal domein: diverse invalshoeken mogelijk • Gezondheidsbeleid: doeltreffendheid en doelmatigheid <p><i>Suggesties vanuit de fracties</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Subsidies: welke subsidies zijn efficiënt, in hoeverre zijn deze rendabel en wat levert het op? • Welsaen: faillissement en situatie andere instellingen? • Sociale wijkteams: hoe om te gaan met de verschillende – soms tegenstelde – rollen van sociale wijkteams (bijvoorbeeld signalerend en handhavend)? • Sociale wijkteams: aanbesteding sociale wijkteams handig gelet op zorgcontinuïteit? • Drie decentralisaties sociaal domein: hoe in control houden? • Verzelfstandiging buurthuizen: doeltreffendheid en doelmatigheid. Ook: in hoeverre bijdragen aan exploitatie door horeca-activiteiten toe te staan? • Participatie - rol en verhouding college, raad en burger: als het college in gesprek gaat met de stad, wat is dan de rol van de gemeenteraad? En wanneer moet worden teruggekoppeld aan de gemeenteraad? • Effect bezuinigingen: wat zijn de kosten van de gemeentelijke bezuiniging in termen werkloosheid en mensen die in de bijstand

⁴ In 2015 zal een keuze worden gemaakt tussen drie mogelijke opvolgingsonderzoeken: Burgerparticipatie, Re-integratiebeleid in Zaanstad of Riolering in Zaanstad.

	<p>terecht komen? En in hoeverre betekent de bezuiniging niet gewoonweg meer externe inhuur (met nog steeds hoge kosten als gevolg)?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Communicatie van de gemeente met haar burgers • Schuldhulpverlening: doeltreffendheid en doelmatigheid: er zijn lange wachtlijsten, maar ook meer geld beschikbaar gesteld? • Regionale werkgeversbenadering/re-integratie: hoe kun je als gemeenteraad sturen op regionale samenwerkingsverbanden en werkgeversbenadering gemeente bij de drie decentralisaties? • Besteding van sportgelden • Wet markt en overheid: welke activiteiten horen bij deze wet?
Opvolgingsonderzoek	<ul style="list-style-type: none"> • Optie: Burgerparticipatie of Re-integratiebeleid in Zaanstad⁵

Bedrijfsvoering

Eerder onderzoek:	<ul style="list-style-type: none"> • Quicksan onderzoek Jaarstukken 2006 (mei 2007) • Gemeentelijke tarieven in Zaanstad (juli 2007) • Quicksan Jaarverslag 2007 gemeente Zaanstad (mei 2008) • Benchmark Jaarverslagen 2007 (w.o. Zaanstad) (juli 2008) • Vervolgonderzoek Tarieven in Zaanstad (april 2009) • Organisatieontwikkeling in Zaanstad (november 2013) • Afwikkeling van niet-fiscale bezwaren (januari 2014) • Zaanstad en HVC (mei 2014)
Lopend onderzoek	-
Groslijst 2015	<p><i>Suggesties van medewerkers van de rekenkamer</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Archief- en dossiervorming: verkrijgen van inzicht in de mate van sturing binnen de gemeentelijke organisatie op de archief- en dossiervorming. • Inkoop en aanbestedingen: doeltreffendheid en doelmatigheid van inkoop en aanbestedingen. <p><i>Suggesties vanuit de fracties</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ontoegankelijkheid stadhuis: ontoegankelijkheid voor raadsleden, zowel fysiek als via intranet. • Stille reserves: wat zijn deze precies, wat is de omvang en wat kun je ermee? • Archivering: stand van zaken archief, aangezien het o.a. lastig is om oudere stukken terug te vinden? • Brandweer/ veiligheidsregio: hoe worden de gelden besteed?
Opvolgingsonderzoek	-

⁵ In 2015 zal een keuze worden gemaakt tussen drie mogelijke opvolgingsonderzoeken: Burgerparticipatie, Re-integratiebeleid in Zaanstad of Rioleringsbeleid in Zaanstad.

Bijlage 4 - Lopende projecten

Momenteel zijn er nog een onderzoek en (afronding van) een verkenning in uitvoering, namelijk het onderzoek *Transformatie zorg voor de jeugd Zaanstad* en het vervolg op de verkenning *Omzetting recht van erfpacht in vol eigendom*. Het onderzoek naar de jeugdzorg zal in februari 2015 worden gepubliceerd. De verkenning naar erfpacht loopt nog en het streven is dat deze voor het zomerreces zal worden gepubliceerd.

Verder was in het Onderzoeksprogramma 2014 een verkenning naar het parkeerbeleid en een opvolgingsonderzoek naar het re-integratiebeleid opgenomen. Deze zijn allebei niet uitgevoerd. Reden hiervoor is dat we in afwijking het onderzoeksprogramma een verkenning naar erfpacht hebben uitgevoerd. Daarnaast was het onderzoek naar de HVC uitgebreider dan gedacht. Het opvolgingsonderzoek naar het re-integratiebeleid is in het huidige onderzoeksprogramma opgenomen als een van drie onderwerpen waaruit nog een keuze zal worden gemaakt.

Postbus 202
1000 AE Amsterdam
telefoon 020 552 2897
fax 020 552 2943
email rekenkamer@zaanstad.nl

gemeente Zaanstad

ZNSTD

